

УДК 1-024.11:122/129:316.77

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.54.3>

КОНТИНЕНТАЛЬНА АНАЛІТИКА ТА АНАЛІТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

Ярослав Гнатюк

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
Факультет психології, кафедра філософії, соціології і релігієзнавства,
вул. Шевченка, 57, 76000, м. Івано-Франківськ, Україна*

У статті подається історично сформована низка логічних систем, що утворюють континентальну аналітику модерної філософії західної цивілізації. Вона метафілософськи інтерпретується як контрфілософія логіки аналітичної філософії. Обґрунтовується теза, за якою складниками континентальної аналітики слугують не тільки філософські логіки Аристотеля, І. Канта, Г. Гегеля, Е. Гусерля, а й також математична (символічна) логіка Г. Фреге. При цьому береться до уваги, що Г. Фреге географічно і теоретично належить до континентальної філософії, а традиційно і методологічно – до аналітичної філософії. Філософські логіки у цьому контексті розглядаються в метафілософській перспективі. Традиційні філософські логіки у ній постають модерними філософськими логіками. Модерні філософські логіки формуються у процесі інформаційної взаємодії синтаксисів і семантик традиційних філософських логік. За таких обставин континентальна аналітика тлумачиться як інформаційна теорія логічної комунікації. Аналізується модифікативний синтаксис і фіксувальна семантика континентальної аналітики, які формуються в ході інформаційної взаємодії історично існуючих логічних синтаксисів і семантик. Зазначається, що континентальна аналітика посідає альтернативну позицію щодо синтаксичного догматизму в логіці. Позиція логіко-синтаксичного догматизму виражає віру метафізичної, діалектичної чи аналітичної філософії в існування досконалого логічного синтаксису, на якому побудована найкраща логічна теорія – Логіка з великої літери. Континентальна аналітика постає логікою комунікації логічних синтаксисів або модифікативним синтаксисом, що доповнюється фіксувальною семантикою або логікою комунікації логічних семантик. Модифікативний синтаксис і фіксувальна семантика утворюють універсальну мову континентальної аналітики. У статусі методу емпіричного дослідження вона ефективно задає фундамент предикативному аналізу міжкультурної комунікації, створюючи умови для методологічної комунікації на базі логічної.

Ключові слова: континентальна аналітика, аналітична філософія, модифікативний синтаксис, фіксувальна семантика, універсальна мова, предикативний аналіз міжкультурної комунікації.

Аналітична філософія, як традиційна, так і сучасна, посідає пануючі позиції в модерній і постмодерній філософії західної цивілізації, монополізуючи значною мірою філософський дискурс Модерну і Постмодерну. Звідси редукція логіко-граматичних форм гуманітарного розуму до пропозиційно-функціовальних структур математичного розуму, філософських логік європейсько-континентальної традиції – до математичної (символічної) логіки англо-американської традиції. Унаслідок цього змінюється перспектива думки гуманітарного розуму, нав'язуються невластиві йому інтенції. Альтернативою аналітичній перспективі філософського дискурсу Модерну і Постмодерну, математизації філософського розуму, алгебризації філософської логіки й аксіоматизації числень філософських категорій (класів предикатів) може слугувати континентальна аналітика. Зазначена теза й обґрунтовується у цій статті.

Термін «континентальна аналітика» – це концепт Я. Гнатюка (автора цієї статті й споріднених з ним понять, наприклад, «логіка комунікації історичних логік», «логіка комунікації логічних синтаксисів», «історико-філософський культурно-предикативний

аналіз», «філософський аналіз історико-філософської теорії», «культурно-предикативний аналіз речень мови історико-філософської теорії», що викладені в його монографії й серії інших статей [1, с. 115]. Він позначає філософські логіки, створені представниками європейсько-континентальної традиції. Континентальна аналітика протиставляється аналітичній філософії як логіці англо-американської традиції. Вона постає контрфілософією логіки аналітичної філософії, альтернативною щодо неї філософською і метафілософською онтологією, яка поєднує традиційну і сучасну символічну логіку з онтологією категорій. Континентальна аналітика обстоює граматичний формалізм суб'єктно-предикативного типу, що притаманний гуманітарному розуму, протиставляючи його математичному формалізму пропозиційно-функціонального типу, що властивий математичному розуму. У такий спосіб континентальна аналітика обмежує тоталітарний режим математичного розуму аналітичної філософії, відновлюючи у правах гуманітарний розум традиційної філософії.

Континентальна аналітика – це логіка специфікативних категорій (логіка дефінітивно специфікованих категорій). Основною одиницею міркування у логіці специфікативних категорій слугує двокатегоріальне дефінітивно-специфікативне твердження як результат дефінітивної специфікації. У ньому одна категорія перетворюється на іншу, його ліва дефінітивно специфікована суб'єктна частина – на праву дефінітивно специфіковану предикатну частину, змінюючи своє початкове значення. При цьому початкове поняття (вихідний предикат) замінюються новим поняттям (похідним предикатом). Континентальна аналітика розподіляється за розділами філософії на логіку метафізичних категорій, логіку діалектичних категорій й логіку феноменологічних категорій. Фундатором логіки метафізичних категорій вважається Аристотель, логіки діалектичних категорій – Г. Гегель, а логіки феноменологічних категорій – Е. Гусерль. Відповідно аналітична філософія – це логіка еквівалентних категорій (логіка дефінітивно еквівалентних категорій). Основною одиницею міркування в логіці еквівалентних категорій слугує двокатегоріальне дефінітивне твердження як результат дефініції. У ньому одна категорія ототожнюється з іншою, його ліва суб'єктна частина – з правою предикатною, шляхом задання відношення еквівалентності між ними. Фундаторами логіки еквівалентних категорій вважаються Г. Фреге і Б. Расел. Вони розробляли логіку визначених дескрипцій. Завдяки Г. Фреге аналітичну філософію називають постфрегеанською філософією. Водночас цей німецький філософ хоча й спричинив розвиток англо-американської традиції у методологічному сенсі, все ж таки сформувався в теоретичному полі європейсько-континентальної традиції. Беручи до уваги зазначену обставину, аналітичну філософію можна вважати англійським етапом розвитку континентальної філософії. Тож Г. Фреге одночасно належить до двох філософських традицій: і європейсько-континентальної, й англо-американської та, відповідно, водночас його можна зарахувати до представників і континентальної, й аналітичної філософії. До континентальної філософії – географічно і теоретично, а до аналітичної філософії – традиційно і методологічно. Тому результати його напрацювань постають не лише надбаннями аналітичної філософії, а й спадщиною континентальної філософії.

Континентальна аналітика – це універсальна мова логічних систем континентальної філософії, або, мінімалістично висловлюючись, універсаліка, яка формується шляхом інформаційної взаємодії їхніх спеціальних мов. Вона слугує методом побудови і дослідження комунікативного каркасу історико-філософської теорії. Сам же комунікативний каркас постає унаслідок інформаційної взаємодії мовного і поняттєвого (концептуального) каркасів історико-філософської теорії. Континентальна аналітика – це також логічна комунікація логічних систем континентальної філософії. Вона характеризується синтаксичним і семантичним аспектами. Її синтаксичний аспект представлений модифікативним

синтаксисом, а її семантичний аспект – фіксувальною семантикою. Модифікативний синтаксис (логіка комунікації логічних синтаксисів, модифікований суб'єктно-предикативний синтаксис) – це логіко-синтаксична комунікація спеціальних мов логічних систем континентальної філософії у контексті її універсальної мови. Відповідно фіксувальна семантика (логіка комунікації логічних семантик, семантика фіксованих значень аргументів і функцій) – це логіко-семантична комунікація спеціальних мов логічних систем континентальної філософії у контексті її універсальної мови. Модифікативний синтаксис формується у ході інформаційної взаємодії базового логічного синтаксису Аристотеля й альтернативних стосовно нього логічних синтаксисів І. Гегеля і І. Фреге. Базовий логічний синтаксис Аристотеля має назву елементарного суб'єктно-предикативного синтаксису, альтернативний логічний синтаксис І. Гегеля – конверсивного дефінітивно-специфікативного синтаксису, а альтернативний логічний синтаксис І. Фреге – стандартного пропозиційно-функціонального синтаксису. У налагодженні інформаційної взаємодії між базовим та альтернативними логічними синтаксисами і формуванні модифікативного синтаксису головну роль відіграє конверсивний дефінітивно-специфікативний синтаксис І. Гегеля. Він узагальнюється у його дефінітивній специфікації. Тож назва «конверсивний дефінітивно-специфікативний синтаксис» походить від термінів «обернення» чи «конверсія» і «дефінітивна специфікація». Дефінітивна специфікація не збігається з явною дефініцією, а є її розширеною версією. Явна дефініція заснована на двох категоріях: місця і тотожності. Ліва частина дефініції, що називається дефінієндумом і виражена суб'єктом дефінітивного твердження ототожнюється із правою частиною дефініції, що називається дефінієнсом і виражена предикатом дефінітивного твердження. При ототожненні дефінієндума з дефінієнсом, іншими словами заданні відношення еквівалентності між ними, дефінієндум залишається зафіксованим на місці суб'єктного терміна, а дефінієнс – на місці предикатного терміна. Тож явна дефініція узалежнена від категорії місця. Дефінітивна ж специфікація заснована на трьох категоріях: місця, переходу і перетворення. При проведенні дефінітивної специфікації категорія, що посідає місце суб'єктного терміна на початку цієї операції ототожнюється із категорією, що посідає місце предикатного терміна, згодом, після задання відношення еквівалентності, відбувається перехід категорії з місця суб'єктного терміна на місце предикатного терміна та перетворення її на категорію, що посідає його місце зі зміною свого значення, унаслідок цього з'являється новий предикатний термін з іншим значенням. Важливо розрізняти пряму і побічну дефінітивну специфікацію. У прямій дефінітивній специфікації певна філософська категорія з місця суб'єктного терміна переходить на місце предикатного терміна і перетворюється на ту філософську категорію, що займає його місце, змінюючи своє значення. Суб'єктний і предикатний терміни у прямій дефінітивній специфікації мають логіко-граматичні форми, що представлені субстанцією, якістю і кількістю як категоріями метафізики, загальним, особливим й одиничним як категоріями діалектики, інтенцією, концептом, денотатом, феноменом й ейдосом як категоріями феноменології та виражені загальними, частковими чи одиничними іменами. У побічній дефінітивній специфікації, що складена із трьох прямих дефінітивних специфікацій, елементарна логіко-граматична форма як вихідна категорія спочатку перетворюється на стандартну пропозиційну функцію як першу похідну категорію, потім стандартна пропозиційна функція як перша похідна категорія перетворюється на модернізовану стандартну пропозиційну функцію як другу похідну категорію, і насамкінець, модернізована стандартна пропозиційна функція як друга похідна категорія перетворюється на модифіковану логіко-граматичну форму як третю похідну категорію. У елементарній логіко-граматичній формі (простий) суб'єктний і предикатний терміни як її складники виражені загальними іменами. У стандартній

пропозиційній функції аргумент, що замінив простий суб'єкт виражений одиничним іменем, а функція, що замінила простий предикат – загальним іменем. У модернізованій стандартній пропозиційній функції суб'єктного і предикатного типу аргумент представлений відповідною філософською категорією (метафізичною, діалектичною чи феноменологічною), функція – логічною категорією (простим суб'єктом чи предикатом) [2, с. 79; 81]. Пряму дефінітивну специфікацію можна назвати простою дефінітивною специфікацією, а побічну дефінітивну специфікацію – удосконаленою дефінітивною специфікацією. В удосконаленій дефінітивній специфікації проста (пряма) дефінітивна специфікація (концепт І. Гегеля) переписується термінами стандартної пропозиційної функції І. Фреге та доповнюється концепцією її фіксованих значень, що вимагає аби аргумент був виражений одиничним іменем, функція – загальним, яку запропонував Б. Расел, маючи на меті вилучення парадоксів самореферентності з предметного поля теорії. На підставі стандартної пропозиційної функції І. Фреге із фіксованими значеннями Б. Расела сформований концепт удосконаленої (побічної) дефінітивної специфікації, або модернізованої стандартної пропозиційної функції. У модернізованій стандартній пропозиційній функції, що подається схемою «Функція-термін (аргумент-категорія)», функція може набувати статусу таких нелогічних термінів, як певний (простий) суб'єкт чи певний (простий) предикат, а аргумент – статусу таких філософських категорій, як певні метафізичні, діалектичні чи феноменологічні категорії, що слугують їхніми фіксованими значеннями. Звідси розрізнення модернізованих стандартних пропозиційних функцій суб'єктного і предикатного типу. Модернізована стандартна пропозиційна функція суб'єктного типу розуміється як складний суб'єкт, а модернізована стандартна пропозиційна функція предикатного типу – як складний предикат. Тож побічна (удосконалена) дефінітивна специфікація континентальної аналітики сформована у результаті перепису прямої (простої) дефінітивної специфікації діалектичної філософії І. Гегеля термінами стандартної пропозиційної функції із фіксованими значеннями аналітичної філософії І. Фреге і Б. Расела. Унаслідок цього побічну дефінітивну специфікацію можна назвати концептом Фреге – Расела – Гнатюка (автора концепції побічної дефінітивної специфікації і цієї статті). Складний суб'єкт і складний предикат як головні частини логічної структури тверджень універсальної мови континентальної аналітики утворюють її модифікативний синтаксис, що доповнюється її фіксувальною семантикою. Модифікативний синтаксис і фіксувальна семантика, які слугують характеристиками універсальної мови континентальної аналітики представлені абстрактною схемою: «S (a) (переописується терміном) перетворюється на P (b)». Синтаксичний аспект цієї концептуальної структури описується схемою «S(a) перетворюється на P(b)», її семантичний аспект – схемою «S (a) переписується терміном P(b)». Тож синтаксичний аспект поданий функтором «перетворюється на», семантичний аспект – інтерпретантою «переписується терміном». Вони узагальнені в логіко-граматичній зв'язці «ε» і постають її значеннями.

Унаслідок модернізації простої дефінітивної специфікації логіко-граматичний суб'єкт і логіко-граматичний предикат конверсивного дефінітивно-специфікативного синтаксису замінюються модернізованою пропозиційною функцією суб'єктного типу і модернізованою пропозиційною функцією предикатного типу модернізованого конверсивного дефінітивно-специфікативного синтаксису. У цьому випадку синтаксис традиційної діалектичної логіки з концептуальною структурою «S^a /_b P», в якій (простий) суб'єкт (S) і (простий) предикат (P) зіставляються як a і b, де a і b – загальне, особливе чи одиничне набуває вигляду синтаксису модерної діалектичної логіки з концептуальною структурою «S(a) – P(b)», в якій аргументами (a і b) складного суб'єкта (S(a)) і складного предиката

(P(b)) слугують діалектичні категорії загальне, особливе й одиничне. Саме модернізований конверсивний дефінітивно-специфікативний синтаксис модерної діалектичної логіки як удосконалена дефінітивна специфікація слугує прототипом модернізованого елементарного суб'єктно-предикативного синтаксису модерної метафізичної логіки і модернізованого перспективного інтенційно-модифікативного синтаксису модерної феноменологічної логіки. У модернізованому конверсивному дефінітивно-специфікативному синтаксисі діалектичної логіки абстрактна схема «S(a) – P(b)» конкретизується схемами «S(x) – P(z)», «S(z) – P(y)», «S(y) – P(x)», де x – одиничне, y – особливе, z – загальне. Відповідно у модернізованому елементарному суб'єктно-предикативному синтаксисі метафізичної логіки абстрактна схема «S(a) – P(b)» конкретизується схемами «S(r) – P(s)», «S(r) – P(a)», «S(r) – P(c)», де r – річ (перша субстанція), s – вид або рід (друга субстанція), a – якість, c – кількість. Насамкінець, у модернізованому перспективному інтенційно-модифікативному синтаксисі феноменологічної логіки абстрактна схема «S(a) – P(b)» конкретизується схемами «S(c) – P(d)», «S(f) – P(e)» тощо, де c – концепт, d – денотат, f – феномен, e – ейдос, невидимим каркасом яких слугує інтенція, що спрямована на них і відношення між ними. Шляхом інформаційної взаємодії між модернізованим елементарним суб'єктно-предикативним синтаксисом і модернізованим перспективним інтенційно-модифікативним синтаксисом на підставі модернізованого конверсивного дефінітивно-специфікативного синтаксису формується модифікований суб'єктно-предикативний синтаксис, або модифікативний синтаксис. Формування модифікативного синтаксису (модифікованого суб'єктно-предикативного синтаксису, логіки комунікації логічних синтаксисів) можна описати наступним чином. Концептуальні схеми тверджень модернізованого конверсивного дефінітивно-специфікативного синтаксису модерної діалектичної логіки «S(x) – P(z)», «S(z) – P(y)», «S(y) – P(x)» трансформуються у концептуальні схеми тверджень модернізованого елементарного суб'єктно-предикативного синтаксису модерної метафізичної логіки «S(r) – P(s)», «S(r) – P(a)», «S(r) – P(c)» і концептуальні схеми тверджень модернізованого перспективного інтенційно-модифікативного синтаксису модерної феноменологічної логіки «S(c) – P(d)», «S(f) – P(e)» тощо. У результаті інформаційної взаємодії виникає модифікативний синтаксис із загальною концептуальною схемою тверджень модифікованої суб'єктно-предикативної структури «S(a) – P(b)», де S(a) – складний суб'єкт, P(b) – складний предикат. Складним суб'єктом називається модернізована стандартна пропозиційна функція суб'єктного типу, в якій місце аргументу (a) посідає зафіксована за значенням філософська (метафізична, діалектична чи феноменологічна) категорія, а місце функції (S) – простий суб'єктний термін. Відповідно складним предикатом – модернізована стандартна пропозиційна функція предикатного типу, в якій місце аргументу (b) також посідає зафіксована за значенням філософська (метафізична, діалектична чи феноменологічна) категорія, а місце функції (P) – простий предикатний термін. Обсяг складного суб'єкта окреслює межі суб'єктної культури як невідомої культури, обсяг предиката – межі предикатної культури як відомої культури. Між невідомою суб'єктною культурою і відомою предикатною культурою у твердженні модифікативного синтаксису відбувається міжкультурна комунікація як логічна комунікація, що може набувати вигляду логіко-синтаксичної або логіко-семантичної комунікації. Унаслідок неї складний суб'єкт перетворюється на складний предикат (синтаксичний аспект) або переписується ним (семантичний аспект). Отже, модифікативний синтаксис постає логічною системою систем логічних синтаксисів. Він забезпечує інформаційну взаємодію модернізованого конверсивного дефінітивно-специфікативного синтаксису із модернізованим елементарним суб'єктно-предикативним синтаксисом і модернізованим перспективним інтенційно-модифікативним синтаксисом,

але не редукується до них як ціле до своїх частин. Водночас модифікативний синтаксис може репрезентуватися ними, слугуючи ілюстрацією співвідношення цілого і частин.

Формування фіксувальної семантики (семантики фіксованих значень аргументів і функцій, логіки комунікації логічних семантик) відбувається у ході інформаційної взаємодії заповнювальної семантики із замінною семантикою. Заповнювальна семантика слугує засобом формування модерних філософських логік. Якщо аргументні місця складних суб'єктних і предикатних термінів модифікативного синтаксису заповнюють категорії метафізики, тоді постає модерна метафізична логіка (або функціювальна метафізика). Якщо ж аргументні місця складних суб'єктних і предикатних термінів модифікативного синтаксису заповнюють категорії діалектики, тоді постає модерна діалектична логіка (або функціювальна діалектика). Насамкінець, якщо аргументні місця складних суб'єктних і предикатних термінів модифікативного синтаксису заповнюють категорії феноменології, тоді постає модерна феноменологічна логіка (або функціювальна феноменологія). Замінна ж семантика слугує засобом трансформації однієї модерної філософської логіки в іншу, способом набуття нею її статусу. Замінюючи діалектичні категорії модернізованої стандартної пропозиційної функції суб'єктного і предикатного типу метафізичними отримують модерну метафізичну логіку. Замінюючи ж метафізичні категорії стандартної пропозиційної функції суб'єктного і предикатного типу феноменологічними отримують модерну феноменологічну логіку. Зрештою, замінюючи феноменологічні категорії стандартної пропозиційної функції суб'єктного і предикатного типу діалектичними знову ж таки отримують модерну діалектичну логіку. Такі навхресні взаємопереходи можуть бути нескінченими.

Модерна діалектика і діалектична логіка як теорія і метод – це теорія класів предикатів, що розподілені за сферами категорій буття і мислення. Відповідно модерна діалектична логіка як розділ метафілософської логіки – це числення класів предикатів, значеннями яких слугують удосконалені дефінітивні специфікації діалектичних категорій. Модерну діалектичну логіку можна вважати базовою логікою континентальної аналітики. Вона поділяється на логіку буття або онтологічну логіку, і логіку пізнання або гносеологічну логіку. Онтологічна логіка базується на тоталології як вченні про ціле у його зв'язку із частинами і мереології як вченні про частини у їхньому зв'язку із цілим, що узагальнюються в логіці цілого і частини, або голістичній логіці. В голістичній логіці загальне дефінітивно специфікується як ціле, особливе – як частина, одиничне – як елемент, де ціле – це буття, частина – форма буття, елемент – сутне. Відповідно гносеологічна логіка базується на об'єктній логіці як вченні як абстрактні об'єкти, де загальне – це тотожність, особливе – розбіжність, одиничне – підстава і логіці термінів як вченні про імена, де загальне (загальне ім'я) – це рід, особливе (часткове ім'я) – вид, одиничне (одиничне ім'я) – індивід. Вони узагальнюються у референційній логіці, де загальне – це рід як назва тотожності, особливе – вид як назва розбіжності, одиничне – індивід як назва підстави. Тож модерна діалектична логіка як числення загальних, часткових й одиничних імен, що позначають класи предикатів, постає єдністю голістичної і референційної логіки. У ній загальне – це ціле у бутті й рід у мисленні як вияв тотожності у мові, особливе – частина у бутті, вид у мисленні як вияв розбіжності у мові, одиничне – елемент у бутті, індивід у мисленні як вияв підстави у мові [3, с. 70]. На підставі принципу єдності буття і мислення загальне конкретизується через категорії ціле і рід, особливе – через категорії частина і вид, одиничне – через категорії елемент й індивід.

У модерній діалектичній логіці можна виокремити одинично-загальні, загально-особливі й особливо-одиничні твердження. Вони узагальнюються у класи тверджень цілого

і роду, відповідно до принципу єдності буття і мислення. У твердженнях цілого місця аргументів складних суб'єктів і предикатів посідають категорії ціле, частина, елемент, а у твердженнях роду – рід, вид й індивід. Вони слугують конкретизаціями абстракцій – загального, особливого й одиничного в бутті й мисленні. В одинично-загальному твердженні цілого місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єктного терміна посідають одиничне-елемент як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого предикатного терміна – загальне-ціле як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. Його схему можна записати так: « $S(x) - P(z)$ », де складний суб'єкт ($S(x)$) перетворюється на складний предикат або переописується ним ($P(z)$). Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(x)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – одиничне-елемент як сутне (x), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(z)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – загальне-ціле як буття (z), отже, одиничне-елемент (x) є загальне-ціле (z), інакше кажучи, сутне перетворюється на буття або переописується ним». Наприклад, «Троянда ($S(x)$) є жива природа ($P(z)$)». У загально-особливому твердженні цілого місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єктного терміна посідають загальне-ціле як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного предикатного терміна – особливе-частина як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. Його схему можна записати так: « $S(z) - P(y)$ », де складний суб'єкт ($S(z)$) перетворюється на складний предикат або преописується ним ($P(y)$). Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(z)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – загальне-ціле (z), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(y)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – особливе-частина (y), отже, загальне-ціле (z) є особливе-частина (y), інакше кажучи, буття перетворюється на форму буття або переописується нею». Наприклад, «Жива природа ($S(z)$) є рослинний світ ($P(y)$)». В особливо-одиничному твердженні цілого місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єктного терміна посідають особливе-частина як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного предикатного терміна – одиничне-елемент як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. Його схему можна записати так: « $S(y) - P(x)$ », де складний суб'єкт ($S(y)$) перетворюється на складний предикат або переописується ним ($P(x)$). Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(y)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – особливе-частина як форма буття (y), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(x)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – одиничне-елемент як сутне (x), отже, особливе-частина (y) є одиничне-елемент (x), інакше кажучи, форма буття перетворюється на сутне або переописується ним». Наприклад, «Рослинний світ ($S(y)$) є троянда ($P(x)$)».

В одинично-загальному твердженні роду місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єктного терміна посідають одиничне-індивід як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого предикатного терміна – загальне-рід як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат.

Його схему можна записати так: « $S(x) - P(z)$ », де складний суб'єкт ($S(x)$) перетворюється на складний предикат або переписується ним ($P(z)$). Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(x)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – одиничне-індивід як підстава (x), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(z)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – загальне-рід як тотожність (z), отже, одиничне-індивід (x) є загальне-рід (z), інакше кажучи, підстава перетворюється на тотожність або переписується нею». Наприклад, «Троянда ($S(x)$) є рослина ($P(z)$)». У загально-особливому твердженні роду місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єктного терміна посідають загальне-рід як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного предикатного терміна – особливе-вид як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. Його схему можна записати так: « $S(z) - P(y)$ », де складний суб'єкт ($S(z)$) перетворюється на складний предикат або переписується ним ($P(y)$). Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(z)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – загальне-рід як тотожність (z), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(y)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – особливе-вид як розбіжність (y), отже, загальне-рід (z) є особливе-вид (y), інакше кажучи, тотожність перетворюється на розбіжність або переписується нею». Наприклад, «Рослина ($S(z)$) є квітка ($P(y)$)». В особливо-одиничному твердженні роду місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єктного терміна посідають особливе-вид як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного предикатного терміна посідають одиничне-індивід як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. Його схему можна записати так: « $S(y) - P(x)$ », де складний суб'єкт ($S(y)$) перетворюється на складний предикат або переписується ним ($P(x)$). Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(y)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – особливе-вид як розбіжність (y), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(x)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – одиничне-індивід як підстава (x), отже, особливе-вид (y) є одиничне-індивід (x), інакше кажучи, розбіжність перетворюється на підставу або переписується нею». Наприклад, «Квітка ($S(y)$) є троянда ($P(x)$)» [2, с. 85–86].

Модерна метафізика і метафізична логіка як теорія і метод – це теорія класів предикатів, що розподілені за сферами категорій субстанції та акциденцій. Відповідно модерна метафізична логіка як розділ метафілософської логіки – це числення класів предикатів, значеннями яких слугують удосконалені дефінітивні специфікації метафізичних категорій. Модерну метафізичну логіку можна вважати альтернативою щодо базової логіки континентальної аналітики. Вона поділяється на логіку індивідів і класів та логіку одноелементних і багатоелементних категорій. Мова логіки індивідів і класів представлена категоріями, партикуляріями, універсаліями і трансценденталіями. Категоріями називають максимально широкі за обсягом поняття. Вони застосовуються до опису і тлумачення будь-якого числа об'єктів. Категорії в логіці індивідів і класів групуються за індивідами і класами. До індивідів відносять партикулярії, до класів – універсалії і трансценденталії. Партикуляріями називають поняття, обсяг яких містить один об'єкт, що існує у певний момент часу і займає єдине місце у просторі [4, с. 49]. Їхні інші назви – індивідуальні партикулярії. Універсаліями – поняття, обсяг яких містить багато об'єктів, що існують у різних часових

потоках і просторових вимірах. Трансценденталіями – поняття, обсяг яких містить нескінчену кількість об'єктів у можливих і дійсних часових потоках та просторових вимірах, і тому їм унаслідок цього притаманне необмежене розширення. Мову логіки одноелементних і багатоелементних категорій утворюють якісно однорідний клас субстанцій і якісно різнорідний клас акциденцій. Субстанцією називають сутність. Вона може бути першою і другою. Перша субстанція – це індивід, друга – її вид і рід. Акциденціями називають властивості субстанції, що характеризують її якості, виміри, відношення, активні й пасивні стани, положення в часі та просторі [5, с. 173]. До них належать якість (відмітна ознака), кількість (уривчаста і безперервна величина), відношення (стосунок до іншого), місце (де річ знаходиться), час (коли річ існує), положення (розташування речі), володіння (належність речі чогось), дія (активність), зазнавання (пасивність). У складі тверджень модерної метафізичної логіки як числення загальних імен наявні категорія індивід з логіки індивідів і класів та категорії субстанція, якість і кількість з логіки одноелементних і багатоелементних категорій. Останні вважаються класами предикатів і мають назви предикатів субстанції, предикатів якості й предикатів кількості.

У модерній метафізичній логіці можна виокремити речово-сутнісне, речово-якісне і речово-кількісне твердження. У речово-сутнісному твердженні місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єкта посідають перша субстанція як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного предиката – друга субстанція як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. Його схему можна записати так: « $S(r) - P(s)$ », де складний суб'єкт ($S(r)$) перетворюється на складний предикат ($P(s)$) або переписується ним. Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(r)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – перша субстанція (r), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(s)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – друга субстанція (s), отже, перша субстанція (r) є друга субстанція (s), інакше кажучи, перша субстанція як індивід перетворюється на певний вид або рід (другу субстанцію) або переписується ними». Наприклад, «Ось це ($S(r)$) є кінь ($P(s)$)». У речово-якісному твердженні місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єкта посідають перша субстанція як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого предиката – якість як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. Його схему можна записати так: « $S(r) - P(a)$ », де складний суб'єкт ($S(r)$) перетворюється на складний предикат ($P(a)$) або переписується ним. Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(r)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – перша субстанція (r), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(a)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – якість (a), отже, перша субстанція (r) є якість (a), інакше кажучи, перша субстанція (індивід) перетворюється на першу субстанцію (річ) із відповідною якістю або переписується нею». Наприклад, «Ця троянда ($S(r)$) – червона ($P(a)$)». У речово-кількісному твердженні місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єкта посідають перша субстанція як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого предиката – кількість як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. Його схему можна записати так: « $S(r) - P(c)$ », де складний суб'єкт ($S(r)$) перетворюється на складний предикат ($P(c)$) або

переописується ним. Ця схема читається: «Місце функції-суб'єкта у внутрішній структурі складного суб'єкта ($S(r)$) посідає простий суб'єкт (S), а місце аргумента-категорії – перша субстанція (r), місце функції-предиката у внутрішній структурі складного предиката ($P(c)$) посідає простий предикат (P), а місце аргумента-категорії – кількість (c), отже, перша субстанція (r) є кількість (c), інакше кажучи, перша субстанція (індивід) перетворюється на першу субстанцію (річ) із відповідною кількістю, або переописується нею». Наприклад, «Це дерево ($S(r)$) – високе ($P(c)$)» [2, с. 83–84].

Модерна феноменологія і феноменологічна логіка як теорія і метод – це теорія класів предикатів, що розподілені за сферами категорій інтенційності й конституювання. Відповідно модерна феноменологічна логіка як розділ метафілософської логіки – це числення класів предикатів, значеннями яких слугують удосконалені дефінітивні специфікації феноменологічних категорій. Модерну феноменологічну логіку можна вважати альтернативою щодо базової логіки континентальної аналітики. Вона поділяється на іманентну логіку як вчення про інтенційність актів свідомості й креативну логіку як вчення про створення предметів досвіду свідомості. Мова іманентної логіки представлена категоріями інтенційності, ноєзис і ноєма. Інтенційністю вважається спрямованість свідомості на зміст своїх актів, тяжіння до її внутрішньо притаманної предметності. Ноєзисом – сама спрямованість свідомості, її акти, в яких покладаються предмети досвіду свідомості, а ноємою – те, на що спрямована свідомість, сам предмет досвіду свідомості, взятий з боку його сутності. Мову ж креативної логіки утворюють категорії конституювання, концепт, денотат, феномен й ейдос. Конституюванням вважається покладання предметів досвіду свідомості або ж створення об'єктів чи феноменів у свідомості. Концептом називається спосіб, яким термін позначає об'єкт чи предмет, або клас об'єктів чи предметів, інформація про об'єкти чи предмети, яку він містить. Він дає змогу відрізнити об'єкти чи предмети деякого класу від інших, що в цей клас не входять. Денотатом же називається об'єкт чи предмет, або клас об'єктів чи предметів, що позначений терміном. Цей термін може бути виражений власною чи загальною назвою природної мови або змінною чи константою формалізованої мови. Денотат є функцією від концепту, задається чи покладається ним у вигляді об'єкта або феномена. Феномен розуміється як синонім факту, явище, що спостерігається саморефлексійним суб'єктом. Серед класів феноменів виокремлюють феномен сам собою і феномен як вияв чогось. Лише феномен сам собою входить до складу тверджень модерної феноменологічної логіки. Відповідно ейдос розуміється як синонім сутності й протиставляється факту. Концепт, денотат, феномен й ейдос вважаються головними термінами мови модерної феноменологічної логіки як числення загальних й одиничних імен, що позначають загальні й одиничні класи предметів.

У модерній феноменологічній логіці можна виокремити два різновиди тверджень: конститутивні й варіативні. Конститутивні твердження на підставі смислу (концепту) покладають, створюють чи конструюють об'єкт (денотат, феномен). Варіативні ж твердження інтенційно модифікують покладений предмет досвіду або сконструйований об'єкт чи феномен. Конститутивні твердження характеризуються тим, що в них скінчена чи нескінчена множина суб'єктних термінів зіставляється зі скінченою множиною предикатних термінів. Серед них можна розрізнити конститутивні твердження скінченого і нескінченого типу. У конститутивному скінченому твердженні місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єкта посідають концепт як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного предиката – денотат як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. У ньому

один аргумент одного складного суб'єкта й один аргумент одного складного предиката зіставляються як один концепт й один денотат. Його можна записати схемою: « $S(c) - P(d)$ ». Вона читається: «Функцію простого суб'єкта (S) у складі одного складного суб'єкта ($S(c)$) виконує один аргумент-концепт (c), функцію простого предиката (P) у складі одного складного предиката ($P(d)$) – один аргумент-денотат (d), отже, одна Функція (аргумент) як складний суб'єкт у статусі концепту перетворюється на одну Функцію (аргумент) як складний предикат у статусі денотату». Наприклад, «Те, що освіжає ($S(c)$) є холодне повітря ($P(d)$)». У конститутивному нескінченному твердженні місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі низки дефінітивно специфікованих складних суб'єктів посідають нескінченна множина концептів як аргументів-категорій і низка простих суб'єктів як функцій-суб'єктів, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі складного предиката – денотат як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. У ньому декілька аргументів кількох складних суб'єктів як низка концептів зіставляються з одним аргументом одного складного предиката як одним денотатом. Його можна записати схемою: « $S_1(c_1) - S_2(c_2)$ тощо – $P(d)$ ». Вона читається: «Функцію першого простого суб'єкта (S_1) у складі першого складного суб'єкта ($S_1(c_1)$) виконує перший аргумент-концепт (c_1), функцію другого простого суб'єкта (S_2) у складі другого складного суб'єкта ($S_2(c_2)$) – другий аргумент-концепт (c_2) тощо, функцію простого предиката (P) у складі складного предиката ($P(d)$) – аргумент-денотат (d), отже, перша Функція (аргумент) як перший складний суб'єкт у статусі першого концепту і друга Функція (аргумент) як другий складний суб'єкт у статусі другого концепту тощо перетворюється на Функцію (аргумент) як складний предикат у статусі денотату або переписується ним». Наприклад, «Те, що освіжає ($S_1(c_1)$) і бадьорить ($S_2(c_2)$) є холодне повітря ($P(d)$)».

Варіативні твердження характеризуються тим, що в них скінчена множина суб'єктних термінів зіставляється зі скінченою чи нескінченною множиною предикатних термінів. Серед них також можна розрізнити варіативні твердження скінченого і нескінченого типу. У варіативному скінченному твердженні місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єкта посідають феномен як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного предиката – ейдос як аргумент-категорія і простий предикат як функція-предикат. У ньому один аргумент одного складного суб'єкта й один аргумент одного складного предиката зіставляються як один феномен й один ейдос. Його можна записати схемою: « $S(f) - P(e)$ ». Вона читається: «Функцію простого суб'єкта (S) у складі одного складного суб'єкта ($S(f)$) виконує один аргумент-феномен (f), функцію простого предиката (P) у складі одного складного предиката ($P(e)$) – один аргумент-ейдос (e), отже, одна Функція (аргумент) як складний суб'єкт у статусі феномену перетворюється на одну Функцію (аргумент) як складний предикат у статусі ейдосу або переписується ним». Наприклад, «Холодне повітря ($S(f)$) освіжає ($P(e)$)». У варіативному нескінченному твердженні місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі дефінітивно специфікованого складного суб'єкта посідають феномен як аргумент-категорія і простий суб'єкт як функція-суб'єкт, а місця із фіксованими значеннями у внутрішній структурі низки дефінітивно специфікованих складних предикатів – нескінченна множина ейдосів як аргументи-категорії і низка простих предикатів як функцій-предикатів. У ньому один аргумент одного складного суб'єкта як один феномен зіставляється декількома аргументами кількох складних предикатів як низкою ейдосів. Його можна записати схемою: « $S(f) - P_1(e_1) - P_2(e_2)$ тощо». Вона читається: «Функцію простого суб'єкта (S) у складі одного складного суб'єкта ($S(f)$) виконує один аргумент-феномен (f), функцію

першого простого предиката (P_1) у складі першого складного предиката ($P_1(e_1)$) виконує перший аргумент-ейдос ((e_1)), функцію другого простого предиката (P_2) у складі другого складного предиката ($P_2(e_2)$) – другий аргумент-ейдос ((e_2)), отже, одна Функція (аргумент) як складний суб'єкт у статусі феномену перетворюється на першу Функцію (аргумент) як перший складний предикат у статусі першого ейдосу і другу Функцію (аргумент) як другий складний предикат у статусі другого ейдосу тощо або переописується ними». Наприклад, «Холодне повітря ($S(f)$) освіжає ($P_1(e_1)$) і бадьорить ($P_2(e_2)$)» [2, с. 87–88].

Континентальна аналітика як практична філософія і прикладна логіка слугує засобом проведення предикативного аналізу міжкультурної комунікації (культурно-предикативного аналізу історико-філософського дискурсу, тексту, мовлення). Предикативний аналіз міжкультурної комунікації – це переклад мови досліджуваної культури мовою дослідницької культури, перетворення синтаксису мови досліджуваної культури на синтаксис мови дослідницької культури, яке доповнюється переописуванням семантики мови досліджуваної культури семантикою мови дослідницької культури. Його інша назва – акціоніка – аналіз інформаційних інтеракцій. У ньому мова досліджуваної культури збігається з історичною мовою філософської теорії, а мова дослідницької культури – з актуальною логічною мовою континентальної аналітики. Тож предикативний аналіз міжкультурної комунікації, який пропонується у цій статті й обґрунтовується її автором, повною мірою реалізує принцип єдності історичного і логічного діалектичної філософії Г. Гегеля. У предикативному аналізі міжкультурною комунікацією вважається логіко-методологічна комунікація (концепт автора цієї статті). Вона розуміється як інформаційна взаємодія між логічними (суб'єктною і предикатною) і методологічними (досліджуваною і дослідницькою) культурами. Суб'єктна культура також називається невідомою культурою, предикатна культура – відомою культурою, досліджувана культура – колишньою культурою, дослідницька культура – теперішньою культурою. Тож складниками предикативного аналізу міжкультурної комунікації слугують континентальна аналітика як логічна комунікація і дослідження комунікативної природи речень мови історико-філософської теорії як методологічна комунікація. Вони співвідносяться як основа і надбудова та можуть взаємозамінюватися. Суб'єктна культура може набувати статусу досліджуваної культури, і навпаки, предикатна культура – статусу дослідницької культури, і навпаки. Методологічна комунікація базується на логічній комунікації, взаємозамінюється з нею, але вони не збігаються між собою. У логіко-синтаксичній комунікації невідомий сенс (невідоме знання) перетворюється на відомий сенс (відоме знання), у логіко-семантичній комунікації відомий сенс (відоме знання як знання про незнання) переописується іншим відомим сенсом (відомим знанням як знанням про знання), а у методологічній комунікації досліджуваний сенс перекладається дослідницьким сенсом, усталені концепти переописуються новаторськими концептами, що розвивають нерозвинуті значення усталених концептів у новаторському контексті.

На формування концепту предикативного аналізу міжкультурної комунікації вплинула ціла низка чинників. Серед них можна виокремити теорію діалектичних тверджень як дефінітивних специфікацій і сходження від абстрактного до конкретного, групування категорій за сферами буття і мислення, єдність аналізу і синтезу та єдність історичного і логічного як методи їхньої побудови Г. Гегеля, теорію пропозиційних функцій як невизначених понять Г. Фреге, концепцію пропозиційних функцій як невизначених понять із фіксованими значеннями Б. Расела, конструктивістський підхід до побудови історичних нарацій і нарагивів С. Топольського, В. Вжосека й Е. Доманської, методологію культурного приписування у діалозі досліджуваної і дослідницької культур В. Вжосека і концепцію

культурного переописування Р. Рорті. Важливо зазначити, що віднесення американського філософа Р. Рорті до європейсько-континентальної традиції має своїм прецедентом зарахування німецького філософа Г. Фреге до англо-американської традиції. Підставами таких дій слугує їхній концептуальний внесок у розвиток названих традицій. Внеском Р. Рорті у розвиток європейсько-континентальної традиції слід вважати те, що він доповнив теорію функтора «перетворюється на» як значення логіко-граматичної зв'язки «с / не є» Г. Гегеля і концепцію заміни логіко-граматичної зв'язки «(не) є» математичним виразом «вважається функцією від аргументу» Г. Фреге своєю інтерпретацією «переписується терміном». Перелічені концепти утворюють модифікативний синтаксис і фіксувальну семантику континентальної аналітики як логічної основи предикативного аналізу міжкультурної (логіко-методологічної) комунікації.

Прикладами застосування предикативного аналізу міжкультурної комунікації можуть слугувати експлікації сенсів твердження мови теорії свободи Б. Спінози «Свобода є пізнання необхідності». У ході логічної комунікації наведене твердження може набувати форми твердження модерної діалектичної логіки «Свобода (S(z)) є пізнання необхідності (P(y))», де загальне (z) перетворюється на особливе (y) (свобода перетворюється на усвідомлену необхідність), чи загальне (z) переписується особливим (y) (свобода переписується усвідомленою необхідністю), або форми твердження модерної метафізичної логіки «Свобода (S(r)) є пізнання необхідності (P(s))», де річ (r) перетворюється на вид (s) (свобода перетворюється на знання необхідності), чи річ (r) переписується видом (s) (свобода переписується знанням необхідності), або форми твердження модерної феноменологічної логіки «Свобода (S(f)) є пізнання необхідності (P(e))», де феномен (f) перетворюється на ейдос (e) (свобода перетворюється на усвідомлення досвіду необхідності), чи феномен (f) переписується ейдосом (e) (свобода переписується усвідомленням досвіду необхідності). У процесі ж методологічної комунікації твердження мови досліджуваної культури «Свобода є пізнання необхідності» перекладається твердженням мови дослідницької культури «Свобода є оволодіння необхідністю». Сенс цього твердження у тому, що знання законів природи звільняє людину від природної необхідності, робить можливим панування людини над природою, використання нею природи у своїх цілях.

Континентальна аналітика слугує відповіддю на виклик синтаксичного догматизму в логічній теорії. Логіко-синтаксичний догматизм обстоює моністичну позицію в логічній теорії. Він захищає тезу, за якою існує лише один досконалий логічний синтаксис. У такий спосіб логіко-синтаксичний догматизм його абсолютизує. Теза про існування лише одного досконалого логічного синтаксису набуває статусу абсолютної істини в логіці [6, с. 57]. В історії логіки на статус досконалого логічного синтаксису по чергово претендувала ціла низка логічних синтаксисів, їхніх типів і стилів. Досконалими типами логічного синтаксису вважалися або базовий логічний синтаксис Аристотеля, або альтернативний щодо нього логічний синтаксис Г. Гегеля, чи альтернативний щодо Аристотелевого синтаксису логічний синтаксис Г. Фреге, а досконалими стилями логічного синтаксису – або граматичний стиль логічного синтаксису Аристотеля, або математичний стиль логічного синтаксису Г. Фреге. Граматичний стиль логічного синтаксису Аристотеля притаманний і базовому логічному синтаксису Аристотеля, і альтернативному стосовно нього логічному синтаксису Г. Гегеля, а також комплементарному з ним логічному синтаксису І. Канта й паралельному стосовно нього логічному синтаксису Е. Гусерля (Аристотелевий синтаксис і Гусерлевий синтаксис співвідносяться як синтаксис світу і синтаксис досвіду). Граматичний стиль логічного синтаксису Аристотеля характеризується орієнтацією на граматику природної (етнічної, національної) мови зі специфікованою семантикою (специфікованими

термінами) і наслідуванням у процесі синтаксичної побудови простого (атрибутивного) твердження традиційної (формальної, атрибутивної) логіки як числення понять і класів структурної схеми розповідного двоскладного речення, граматична основа якого виражена підметом і присудком, чи їхніми групами. Засобами граматичної техніки синтаксичної побудови простого твердження традиційної логіки логіко-граматичний суб'єкт як логічний підмет і логіко-граматичний предикат як логічний присудок поєднуються в одне ціле – просте твердження суб'єктно-предикативної структури. Граматичний стиль логічного синтаксису передбачає побудову і читання простого твердження суб'єктно-предикативної структури зліва направо – від логічного суб'єкта до логічного предиката [7, с. 36]. Вадою базового логічного синтаксису Аристотеля, із перспективи альтернативного щодо нього логічного синтаксису І. Гегеля, вважається те, що в Аристотелевому логічному синтаксисі простого твердження суб'єктно-предикативної структури самі логічний суб'єкт і логічний предикат постають загальними назвами чи загальними іменами, а його традиційна логіка за таких обставин визначається як числення загальних імен. Першою спробою удосконалення базового логічного синтаксису Аристотеля слугує альтернативний логічний синтаксис І. Гегеля. На підставі принципу (методу) сходження від абстрактного до конкретного логічний суб'єкт і логічний предикат як загальні імена (абстрактне) конкретизуються через діалектичні категорії загальне, особливе й одиничне (загальні, часткові й одиничні імена). Унаслідок цього традиційна логіка Аристотеля як числення загальних імен замінюється діалектичною логікою І. Гегеля як численням загальних, часткових й одиничних імен. Вадою діалектичної логіки І. Гегеля можна вважати те, що вона одночасно послуговується двома низками категорій: низкою логічних категорій «суб'єкт – предикат» і низкою діалектичних категорій «загальне – особливе – одиничне», координація між якими ускладнена їхніми численними взаємопереходами: «Суб'єкт є предикат», «Предикат є суб'єкт», «Суб'єкт є одиничне, предикат є загальне», «Суб'єкт є загальне, предикат є особливе» тощо. Завдяки цьому швидкість діалектичного мислення і сам процес застосування діалектичного методу надзвичайно сповільнюється, а його ефективність мінімізується. Іншою вадою базовою логічного синтаксису Аристотеля, із перспективи альтернативного стосовно нього логічного синтаксису І. Фреге, вважається логічна зв'язка в Аристотелевому логічному синтаксисі твердження суб'єктно-предикативної структури. Вона фіксується або знаком приписування (предикації), або знаком тотожності (дефініції), або знаком існування (онтології об'єктів і предметів). Тому другою спробою удосконалення базового логічного синтаксису Аристотеля слугує альтернативний щодо нього логічний синтаксис І. Фреге. Передусім він замінює розпливчате відношення між логічним підметом і логічним присудком на однозначне відношення між аргументом і функцією, граматичний стиль логічного синтаксису Аристотеля математичним стилем логічного синтаксису І. Фреге. Фрегеанський стиль логічного синтаксису характеризується орієнтацією на напівформалізовану функціоновою мову дискретної математики і наслідуванням у процесі синтаксичної побудови простого (атомарного) висловлювання предикатної (кванторної) логіки однозначної (функціонової) відповідності між аргументом і значенням у структурі математичної функції. Засобами математичної техніки синтаксичної побудови простого висловлювання логіки предикатів (логіки кванторів) терм (предикатор) як логічний підмет і предикатор (квантифікатор) як логічний присудок поєднуються у цілісне твердження пропозиційно-функціонової структури. Математичний стиль логічного синтаксису передбачає побудову і читання твердження пропозиційно-функціонової структури справа наліво – від терму до предикатора, або від предикатора до квантифікатора [7, с. 37; 42–43]. Вадою альтернативного логічного синтаксису атомарного твердження І. Фреге слугує складна математична

техніка його побудови. Вона переописує граматичний стиль логічного синтаксису атрибутивного твердження традиційної логіки Аристотеля термінами математичного стилю логічного синтаксису атомарного твердження пропозиційно-функціовальної структури Г. Фреге, замінюючи логічний суб'єкт (логічний підмет) на терм, логічний предикат (логічний присудок) – на предикатор, кількісне (кванторне) слово – на квантифікатор, логічну зв'язку (ϵ / не ϵ) – на функтор (засіб утворення твердження). Граматичний стиль логічного синтаксису притаманний гуманітарному розуму філософської теорії, а математичний стиль логічного синтаксису – математичному розуму математичної теорії. Унаслідок цього виникає протистояння між гуманітарним розумом континентальної філософії і математичним розумом аналітичної філософії, натуральною мовою традиційної формальної логіки і формалізованою мовою сучасної символічної логіки.

Континентальна аналітика пропонує розв'язання проблеми логіко-синтаксичного догматизму, відкидаючи претензії елементарного суб'єктно-предикативного синтаксису логіки метафізичної філософії, конверсивного дефінітивно-специфікативного синтаксису логіки діалектичної філософії, перспективного інтенційно-модифікативного синтаксису логіки феноменологічної філософії і стандартного пропозиційно-функціовального синтаксису логіки аналітичної філософії на статус досконалого логічного синтаксису. Вона задає власний модифікативний синтаксис, який засобами удосконаленої дефінітивної специфікації модернізованого конверсивного дефінітивно-специфікативного синтаксису модерної діалектичної логіки налагоджує інформаційну взаємодію між модернізованим елементарним суб'єктно-предикативним синтаксисом модерної метафізичної логіки і модернізованим перспективним інтенційно-модифікативним синтаксисом модерної феноменологічної логіки, що доповнюється її фіксувальною семантикою, яка формується шляхом інформаційної взаємодії заповнювальної і заміної семантики. Така пропозиція, на переконання автора статті, спроможна мінімізувати вади історично існуючих логічних синтаксисів шляхом побудови логічної комунікації між ними, що здатна значною мірою їх нейтралізувати, та на її підставі запропонувати предикативний аналіз міжкультурної комунікації як ефективний логіко-методологічний інструментарій для дослідження комунікативного каркасу історико-філософської теорії, комунікативної природи речень мови історико-філософської теорії засобами континентальної філософської аналітики.

Список використаної літератури

1. Гнатюк Я. С. Комунікативний потенціал культурної предикації. Івано-Франківськ, 2019. 304 с.
2. Гнатюк Я. Філософська і метафілософська логіка. *Вісник Львівського університету. Філософсько-політологічні студії*. 2024. Вип. 52. С. 77–90.
3. Гнатюк Я. С. Аналітика філософії. Київ, 2020. 236 с.
4. Лакс М. Метафізика: сучасний вступний курс. Київ, 2016. 584 с.
5. Стружевський В. Онтологія. Київ, 2015. 312 с.
6. Гнатюк Я. Догматизм в логіці та його подолання засобами логіки комунікації історичних логік. *Науковий вісник Чернівецького національного університету. Філософія*. 2019. Вип. 811. С. 56–60.
7. Гнатюк Я.С. Логічна техніка аналітичної філософії. Київ, 2024. 244 с.

CONTINENTAL ANALYTICS AND ANALYTIC PHILOSOPHY**Yaroslav Hnatiuk**

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Faculty of Psychology, Department of Philosophy, Sociology and Religious Studies,
Shevchenko str., 57, 76000, Ivano-Frankivsk, Ukraine*

The article presents a historically formed number of logical systems that form the continental analysis of the modern philosophy of Western civilization. It is metaphilosophically interpreted as a counter-philosophy of the logic of analytical philosophy. The thesis, according to which the components of continental analytics are not only the philosophical logics of Aristotle, I. Kant, G. Hegel, E. Husserl, but also the mathematical (symbolic) logic of G. Frege, is substantiated. At the same time, it is taken into account that G. Frege geographically and theoretically belongs to continental philosophy, and traditionally and methodologically – to analytical philosophy. Philosophical logics in this context are considered in a metaphilosophical perspective. Traditional philosophical logics appear in it as modern philosophical logics. Modern philosophical logics are formed in the process of informational interaction of syntaxes and semantics of traditional philosophical logics. Under such circumstances, continental analytics is interpreted as an information theory of logical communication. The modifying syntax and fixing semantics of continental analytics, which are formed during the informational interaction of historically existing logical syntaxes and semantics, are analyzed. It is noted that continental analytics has an alternative position regarding syntactic dogmatism in logic. The position of logical-syntactic dogmatism expresses the belief of metaphysical, dialectical or analytical philosophy in the existence of a perfect logical syntax, on which the best logical theory is built – Logic with a capital letter. Continental analytics appears as a logic of communication of logical syntaxes or a modifying syntax supplemented by a fixing semantics or a logic of communication of logical semantics. Modifying syntax and fixing semantics form the universal language of continental analytics. As a method of empirical research, it effectively lays the foundation for predicative analysis of intercultural communication, creating conditions for methodological communication based on logic.

Key words: continental analytics, analytical philosophy, modifying syntax, fixing semantics, universal language, predicative analysis of intercultural communication.